

ΣΑΝ ΝΑ ΉΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

Επέτειοι: Ευρωπαϊκή Ημέρα Λογοθεραπείας, Ευρωπαϊκή Ημέρα Μνήμης των Δικαίων, Πανελλήνια Ημέρα κατά της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού, Διεθνής Ημέρα Σχολικών Γευμάτων..

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1894 Κυκλοφορεί το πρώτο φύλλο της εφημερίδας Εστία, με πρώτο διευθυντή τον ποιητή Γεώργιο Δροσίνη.

1899 Η γερμανική χημική εταιρεία Bayer λαμβάνει δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την Ασπιρίνη.

1902 Ιδρύεται η Ρεάλ Μαδρίτης από μία ομάδα ποδοσφαιρόφιλων, με επικεφαλής τον Χουάν Παντρός.

1910 Οι αγρότες εξεγείρονται στο Κιλελέρ της Θεσσαλίας.

1933 Αποτυχημένο κίνημα του στρατηγού Νικόλαου Πλαστήρα για την επαναφορά του Ελευθέριου Βενιζέλου στην εξουσία.

1951 Αρχίζει η δίκη της Έθελ και του Τζούλιους Ρόζενμπεργκ, δύο αμερικανών κομμουνιστών, που κατηγορούνται ότι έδωσαν πυρονικά μυστικά στη Σοβιετική Ένωση. Θα καταδικηθούν σε θάνατο και θα εκτελεστούν το 1953.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1475 Μιχαήλ Άγγελος, ιταλός ζωγράφος. (Θαν. 18/2/1564)

1927 Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες, θραυσμένος με Νόμπελ (1982) κολομβιανός συγγραφέας, από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του λογοτεχνικού ρεύματος που ονομάζεται «μαγικός ρεαλισμός». (Θαν. 17/4/2014)

1937 Βαλεντίνα Τερέσκοβα, ρωσίδα κοσμοναύτης, η πρώτη γυναίκα που βρέθηκε στο διάστημα.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1900 Γκόντλιμπ Ντάιμλερ, γερμανός μηχανικός, εφευρέτης της ντιζελομηχανής, σχεδιαστής της πρώτης μοτοσικλέτας και συνιδρυτής της αυτοκινητοβιομηχανίας Mercedes. (Γεν. 17/3/1834)

1994 Μελίνα Μερκούρη, ηθοποιός και πολιτικός. (Γεν. 18/10/1920)

2007 Ζαν Μποντριγιάρ, γάλλος κοινωνιολόγος και φιλόσοφος, από τους σπουδαιότερους μεταμοντέρνους διανοτέτες. (Γεν. 27/7/1929)

Η Εξέγερση του Κιλελέρ

Αιματρά επεισόδια, που συνέβησαν στις 6 Μαρτίου 1910 και εντάσσονται στη μακρά ιστορία του αγροτικού ζητήματος στη Θεσσαλία. Παρότι έλαβαν χώρα κατά κύριο λόγο στην Λάρισα, πήραν το όνομά τους από το χωριό Κιλελέρ (σήμερα Κυψέλη), από το οποίο δόθηκε το έναυσμα. Η επέτειος αυτή τιμάται κάθε χρόνο και αποτελεί την κορυφαία εκδήλωση της ελληνικής αγροτιάς, που έχει την ευκαιρία να προβάλει τα αιτήματά της.

Το αγροτικό ζήτημα στη Θεσσαλία εμφανίζεται οχυρέο από την επαύριο της ένταξης της περιοχής στην ελληνική επικράτεια το 1881. Οι κολίγοι υπήρξαν οι χαμένοι της ενσωμάτωσης και οι τοιφλικάδες οι μεγάλοι κερδισμένοι. Το λάθος των κυβερνήσεων εκείνης της εποχής ήταν ότι εφάρμοσαν το βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο, που ίσχυε στην Παλαιά Ελλάδα, παραγνωρίζοντας τα δικαιώματα των κολίγων, βάσει του οθωμανικού δικαίου.

Επί Τουρκοκρατίας, οι τοιφλικάδες είχαν μόνο το δικαίωμα εισπράξεως των προσόδων επί των μεγάλων εκτάσεων που κατείχαν, ενώ οι κολίγοι είχαν πατροπαράδοτα δικαιώματα επί των κοινόχρηστων χώρων του τοιφλικού (επί της γης, των οικιών, των δασών και των βοσκοτόπων). Με τη νέα κατάσταση, οι έλληνες πλέον τοιφλικάδες, που διαδέχθηκαν τους οθωμανούς, είχαν δικαιώματα απόλυτης κυριότητας σε όλη την ιδιοκτοσία τους, ενώ οι κολίγοι είχαν περιπέσει σε καθεστώς δουλοπαροίκου.

Οι κολίγοι διεκδίκησαν μαχητικά την επαναφορά των πραγμάτων στο προηγούμενο καθεστώς, ενώ έθεταν και θέμα απαλλοτρίωσεων. Ο εκσυγχρονιστής Χαρίλαος Τρικούπης, που κυριαρχούσε στην πολιτική σκηνή, ήταν αντίθετος με τη διανομή της γης στους κολίγους, γιατί δεν ήθελε να χάσει τους ξένους επενδυτές και την εισροή νέων κεφαλαίων στην Ελλάδα.

Η κατάσταση άλλαξε δραματικά στην αυγή του 20ου αιώνα, με την ίδρυση των πρώτων αγροτικών συλλόγων στην Λάρισα, Καρδίτσα και Τρίκαλα. Με τη βούθεια φωτιούντων αστών της εποχής, οι κολίγοι υιοθέτησαν σύγχρονες μορφές πάλης (μαζικές κινητοποιίσεις, συλλαλητήρια στις μεγάλες πόλεις, ψηφίσματα σε Κυβέρνηση, Βουλή και Βασιλιά κ.ά.). Η δολοφονία του Μαρίνου Αντύπα από όργανο των τοιφλικάδων το 1907 χαλύβδωσε

το αγωνιστικό τους φρόνημα. Στις αρχές του 1910, κύριο αίτημα των κολίγων ήταν η απαλλοτρίωση της γης και η διανομή των τοιφλικών στους καλλιεργητές της, πάνω στη βάση της μικρής οικογενειακής ιδιοκτοσίας. Η χώρα βρισκόταν υπό τον αστερισμό του Στρατιωτικού Συνδέσμου και πρωθυπουργός ήταν ο «υπηρεσιακός» Στέφανος Δραγούμης.

Οι κολίγοι είχαν προγραμματίσει το Σάββατο 6 Μαρτίου πανθεσσαλικό συλλαλητήριο στη Λάρισα, με αφορμή τη συζήτηση του αγροτικού νομοσχεδίου στη Βουλή. Από νωρίς το πρωί άρχισαν να συρρέουν στην πόλη διαδηλωτές από τα γύρω χωριά. Στο σιδηροδρομικό σταθμό του Κιλελέρ, κάπου 200 χωρικοί θέλησαν να επιβιβασθούν σε τρένο χωρίς να πληρώσουν εισιτήριο. Ο διευθυντής των Θεσσαλικών Σιδηροδρόμων, Πολίτης, που επέβαινε στο τρένο, τους το αρνήθηκε. Οι χωρικοί οργίστηκαν κι άρχισαν να λιθοβολούν το συρμό, σπάζοντας τα τζάμια των βαγονιών.

Το τρένο απομακρύνθηκε, αλλά σε απόσταση ενός χιλιομέτρου επαναλαμβάνονται οι ίδιες σκηνές από ομάδα 800 χωρικών. Οι άνδρες της στρατιωτικής δύναμης που ευρίσκονται εντός του τρένου και μετέβαιναν στη Λάρισα για το συλλαλητήριο, διατάχθηκαν από τον επικεφαλής τους να πυροβολήσουν στον αέρα για εκφοβισμό. Οι χωρικοί εξαγριώνονται και τους επιτίθενται με πέτρες και ξύλα. Οι στρατιώτες ξαναπυροβολούν, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν δύο ή κατ' άλλους τέσσερις χωρικοί και να τραυματισθούν πολλοί. Ανάλογα επεισόδια έγιναν και στο χωριό Τσουλάρη (σήμερα Μελία), με δύο νεκρούς χωρικούς και 15 τραυματίες. Οι συμπλοκές μεταξύ απόλων διαδηλωτών και δυνάμεων καταστολής επεκτάθηκαν και στη Λάρισα, όταν οι

αγρότες πληροφορήθηκαν τα αιματηρά επεισόδια στο Κιλελέρ και το Τσουλάρη. Δύο κολίγοι έπεσαν νεκροί, όταν το ιππικό ανέλαβε δράση. Το συλλαλητήριο έγινε, τελικά, με ειρηνικό τρόπο στις 3 το μεσημέρι στην Πλατεία της Θέμιδος. Ο φοιτητής Γεώργιος Σχοινάς διάβασε το ψήφισμα της συγκέντρωσης, που απεσάλι στη Βουλή και την Κυβέρνηση. Οι αγρότες ζητούσαν άμεση ψήφιση του νομοσχεδίου για την απαλλοτρίωση των τοιφλικών, ενώ εξέφρασαν τη βαθιά λύπη και οδύνη τους «για την άδικη επίθεσην κατά του φιλίου υπάρχοντος της θέσης».

Για τις ταραχές στο Κιλελέρ, στο Τσουλάρη και τη Λάρισα, πολλά άτομα συνελήφθησαν και προφυλακίστηκαν. Αρκετοί αγρότες αθωώθηκαν στη συνέχεια με βουλεύματα, ενώ συνολικά 62 διαδηλωτές παραπέμφθηκαν σε δίκη. Αθωώθηκαν όλοι στις 23 Ιουνίου 1910, σε μια προσπάθεια εκτόνωσης της κατάστασης.

Η εξέγερση του Κιλελέρ ξεσήκωσε κύμα συμπαθείας σε όλη τη χώρα, ενώ αυξήθηκε η κοινωνική πίεση για την επίλυση του αγροτικού ζητήματος. Η πολιτική εξουσία δεν μπορούσε άλλο να κλείνει τα μάπα. Το πρώτο δειλό βήμα για τη λύση του προβλήματος έγινε το 1911 από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, που διαδέχθηκε τον Στέφανο Δραγούμη στην πρωθυπουργία. Πάρθηκαν ορισμένα νομοθετικά μέτρα υπέρ των κολίγων, αλλά απαλλοτριώσεις δεν έγιναν κι ένας λόγος ήταν οι πόλεις που ακολούθησαν. Μόνο μετά το 1923, όταν το πρόβλημα της αποκατάστασης των προσφύγων έλαβε εκρηκτικές διαστάσεις, άρχισαν από την κυβέρνηση Νικολάου Πλαστήρα απαλλοτριώσεις τοιφλικών σε μεγάλη κλίμακα.